

Prezentácia dvoch kníh s tematikou Prvej svetovej vojny vydavateľstva Spolok Martina Rázusa

(Ján Juráš, Spolok Martina Rázusa, 0905 716 851; jan@juras.sk; www.razus.sk; www.juras.sk)

Spolok Martina Rázusa sa rozhodol vydať dve knihy s tematikou Prvej svetovej vojny v deň 100. výročia jej vypuknutia, teda 28. júla 2014. Teraz je čas obidve knihy, obsahom, žiaľ, stále aktuálne, predstaviť verejnosti. Konkrétne v nedeľu 13. septembra 2015 v evanjelickom kostole v Liptovskom Mikuláši a v pondelok 19. októbra 2015 v Zichyho paláci v Bratislave.

Prezentácia kníh s tematikou Prvej svetovej vojny

Martin Rázus: To je vojna (Cyklus: „C'est la guerre!“, 1914 – 16)

Timrava: Tri vojnové novely (Hrdinovia, V čas vojny, Záplava)

Nedeľa, 13. september 2015 po službách Božích v rámci Štúrových dní so začiatkom o 9.00 hod.
Evanjelický kostol Tranovského ulica, Liptovský Mikuláš

Účinkujú: Zdenka Matějková, Juraj Sarvaš, Milan Stromko, Natália Šed'ová

Súčasťou slávnosti bude aj otvorenie **Knižnice Martina Rázusa**

Martin Rázus

To je vojna! (Cyklus: „C'est la guerre!“, 1914 – 16)

*Venujeme všetkým obetiam vojnových stretov v dejinách
a pamiatke Michala Gáfrika (1931 – 2015)*

Vyšlo s podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, Žilinského samosprávneho kraja a ďalších priaznivcov

Vydal © Spolok Martina Rázusa 2015, www.razus.sk

Editor © Ján Juráš

Doslov © Miloš Kovačka

Illustrations © 2015 by Kamila Štanclová

V takejto podobe Rázusova zbierka vojnových balád ešte nevyšla! Zaradili sme do nej aj básne z autorovho rukopisu, ktoré, z neznámych dôvodov, editori do doterajších vydaní (1919, 1943) nezaradili.

Po posúdení a analýze rozdielov a odlišností doterajších knižných vydaní zbierky To je vojna! sme sa rozhodli rešpektovať autentický Rázusov zápis jednotlivých básní v rukopisoch zbierky (Múzeum Janka Kráľa Liptovský Mikuláš a Literárny archív Slovenskej národnej knižnice Martin) a tento sme uplatnili v našom vydaní. Viedlo nás pritom úsilie dôsledne zachovať a sprostredkovať Rázusov básnický štýl, lexikálne a poetické bohatstvo jeho reči, slovník, jedinečné regionalizmy, dobové zvraty a originálne metaforu. Tieto princípy sme do dôsledkov uplatnili s výnimkou tých pozícií, v ktorých sme rešpektovali gramatický vývoj slovenského jazyka po roku 1919.

Rázus si na zbierke týchto „obrazov a balád“ veľmi zakladal. Usiloval sa v nej vyjadriť „všetek bôľ človeka a národa“. Uvedomoval si istú dvojžánrovosť zbierky. Nie všetky básne možno označiť za balady, niekedy ide skôr o tragický obraz, podaný vecne, bez sentimentu, ale aj bez gradácie. Rázusovi nejde o veľké drámy, veľké deje. Zaujímá ho všedná stránka vojny, jej každodenná tragika. Mnohé príhody sa končia smrťou, lenže v čase vojny smrť, aj v zázemí, bola každodennou udalosťou a Rázus ju ako takú aj podáva: bez patetiky i bez heroizovania, bez ronenia sĺz a i bez zatínania zubov. Najlepšie balady a „obrazy“ zbierky To je vojna! patria medzi najcennejšie, čo na Slovensku v tomto žánri vzniklo. (Michal Gáfrik)

Organickou súčasťou knihy je znamenitý doslov Doc. PaedDr. **Miloša Kovačku**, PhD., pôsobivé ilustrácie ak. maliarky **Kamilly Štanclovej** a Slovník menej známych slov a slovných spojení.

Timrava

Tri vojnové novely (Hrdinovia – V čas vojny – Záplava)

Vyšlo

s podporu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

s príspevkom Grantového projektu VEGA 2/0139/13 Historická pamäť a dejiny Slovenska: procesy inštrumentalizácie a manipulácie v 19. a 20. storočí, riešiteľom ktorého je Historický ústav SAV a s príspevkom občianskeho združenia Ars ante portas

Vydal © Spolok Martina Rázusa 2015, www.razus.sk

Editor © Ján Juráš

Štúdia © Daniela Kodajová

Illustrations © Tomáš Krčméry 2015

Tri vojnové novely (Hrdinovia – V čas vojny – Záplava) patria do posledného obdobia tvorby autorky a každá z noviel V čas vojny (1917), Hrdinovia (1918) a Záplava (1938) predstavovala v čase svojho prvého vydania novátorský autorský príspevok k vojnovnej a protivojnovnej téme v slovenskej literatúre. Timravine novely vychádzali v rozličných vydaniach. Na ich edičnom sprístupňovaní mal významný podiel literárny historik Ivan Kusý. Pri vydaní všetkých troch noviel vychádzame z ich normatívneho knižného vydania TIMRAVA. Zbrané spisy VI. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry, 1958, 411 s. Timravine prózy s témou vojny sa tak ako väčšina jej príbehov odohrávajú v rodnom kraji. Literárna dedina, hoci nebola v novelách pomenovaná, je Ábelová. Prototypy postáv autorka stretávala a pozorovala v uličkách Polichna a Ábelovej a potom ich majstrovským spôsobom oživila v texte. Výpovede jej postáv sa teda môžu zovšeobecniť. Hoci si je Timrava vedomá, že „*nič to nepomôže, keď jeden prášok zeme sa búri,*“ protivojnové posolstvo jej noviel je silné. (Daniela Kodajová)

Súčasťou vydania je vedecká štúdia PhDr. **Daniely Kodajovej**, PhD., ilustrácie ak. maliara **Tomáša Krčméryho** a Slovník málo známych slov.